

[Duborg.]

mæssige Værdi. Nu maa det erkendes, at det selvfølgelig har sin juridiske Interesse at faa denne Sag ordnet, og jeg skal ikke underkende Betydningen deraf. Men det er dog en given Ting, at for Landbruget som saadant paa længere Sigt er det fuldstændig betydningsløst, naar ikke de Værdier, der ligger indenfor Skattegrænsen, som vi kalder det, kan forrentes, thi saa vil alligevel hele den Kapital eller da i det mindste den væsentligste Del af den Kapital, som er anbragt i Landbruget, være tabt. Og det er ikke blot hele Landbrugsstanden, som, i første Række, ruineres derved, det er ogsaa i ganske udpræget Grad Provinsens næringsdrivende, Haandværkere og handlende, som vil blive ruineret derved. Jeg kan forsikre det høje Tings ærede Medlemmer om, at Følgerne af et saadant nærforestaaende økonomisk Sammenbrud indenfor Landbruget vil række saa vidt, at der ikke vil være nogen, som ikke vil føle Virkningerne deraf. Et Sammenbrud af Landbrugets Kreditvæsen, enten vi nu her tænker særlig paa Kreditforeningerne eller paa Sparekasserne og i mange Tilfælde ogsaa Bankerne, vil ramme hele Befolkningen. Det vil ramme de forsikrede, det vil ramme dem derigennem, at de Fonds, der er i Forsikringselskaberne, ikke vil kunne bevare deres fulde Værdi, og det maa gaa ud over de forsikrede. Det vil blive en lille Gruppe — hvis der bliver nogen —, som ikke bliver draget med ind i dette økonomiske Sammenbrud.

I Virkeligheden synes Regeringen at have givet blankt op overfor Tidens, overfor Landets største erhvervsøkonomiske Problem. Det hele, man fra Regeringens Side mener at kunne gøre, er, som sagt, det, man har set fra denne Regering i de senere Aar: Hjælp til dem, der er længst ude, enten det er paa Grund af Arbejdsløshed eller paa anden Maade. Men selve de produktive Erhverv, selve Aarsagerne til al Elendigheden, til Krisen, ogsaa Aarsagerne til Arbejdsløsheden, lader man ganske urørt. Enhver maa dog kunne forstaa, at hvis i et Samfund, hvor Halvdelen direkte eller indirekte er knyttet til Eksportvirksomheden, denne Eksportvirksomhed arbejder med Tab eller med intet Udbytte, saa ophører ogsaa fuldstændig eller i Praksis omtrent fuldstændig denne Halvdel af Befolkningens Købeevne, og derved skabes en Arbejdsløshed af uhyre Omfang.

Lad mig blot nævne en ringe Ting, eller i og for sig ikke en ringe Ting, men en let forstaaelig Ting, med Hensyn til Landbrugs-

krisens Indvirkning paa Arbejdsløsheden. I Flertallet af de over 100 000 Landbrug, som beskæftiger fremmed Medhjælp, er der vel nok beskæftiget en Mand eller en Kvinde, eller maaske begge, mindre end normalt, fordi man ikke evner at udrede de Lønninger, der skal til. Alene det Tal af arbejdsløse, der opstaa derigennem, gaar højt op i Rækkerne. Endvidere lider betydelige Grupper af Landarbejdere i en overordentlig Grad ved Nedsættelsen af alt Arbejde; den Indskrænkning, der har fundet Sted, berøver Masser af Landarbejdere deres normale Fortjeneste. Man kan fortsætte denne Tankegang videre, hvad jeg nu ikke skal gøre. Men hvilken Betydning har det ikke i Henseende til svigtende Indtægter for Haandværkere og handlende i Provinsen? Det er af et saa uhyre Omfang, at man ikke overdriver, naar man hævder, at Hovedaarsagen til, at der er de 150 000 arbejdsløse, ligger deri, at Halvdelen af Landets produktive erhvervsdrivende har mistet Købeevnen, har mistet de økonomiske Betingelser for at gennemføre den normale Produktion.

Men overfor hele dette kæmpemæssige økonomiske Problem ser vi fra Regeringens Side kun, hvad man kan kalde smertestillende Midler. Det er jo en Fremgangsmaade, som man indenfor Lægepraksis vilde betegne som uforsvarlig: i Stedet for at gaa i Gang med at fjerne Aarsagerne til Sygdommen at nøjes med at give en smertestillende Medicin. Jeg tror imidlertid, at denne Politik kun har sin Tid, ligesom en saadan Fremgangsmaade kun kan anvendes i begrænset Tid.

I Agitationen forud for Valget var det ganske interessant at lægge Mærke til, at man fra konservativ Side har optaget en Agitationsform, som man vel nok maa sige er ret uvant for dette Parti. Man ikke blot, som alle Partier gør, udsender uendelige Masser af Agitatorer ud over Landet, man bruger ogsaa Maskinkraften for at fortælle Befolkningen om det konservative Partis Program. Dette har jo sin Interesse. Det er imidlertid ikke den aggressive Form, man er slaaet ind paa, der er det interessanteste, det, der har sin særlige Interesse, er selve det Program — for saa vidt man kan kalde det et Program —, som blev udbasuneret over hele Landet fra konservativ Side, og jeg tør nok sige, at naar de Konservative havde et saa godt Valg, som de ubestrideligt havde, en saa betydelig Fremgang, hvad ikke lader sig benægte, skyldtes det i meget betydelig Grad, at det lykkedes dem at bibringe store Dele af Be-